

Koksnes cenas Latvijā piedzīvojušas nepieredzētas svārstības

2022. gada pirmajā pusgadā koksnes cena Latvijā piedzīvojusi vēl nebijušas svārstības, sākot ar netipiskām cenu izmaiņām un beidzot ar nepiepildāmu ārvalstu pieprasījumu pēc Latvijas koksnes, liecina Latvijā lielākās meža izsoļu sistēmas "E-silva" ekspertu apkopotā informācija.

Cenu svārstības bija cieši saistītas ar karu Ukrainā un sankcijām pret Krieviju un Baltkrieviju. Gada sākumā kara un sankciju dēļ palielinājās pieprasījums pēc Eiropā ražotās koksnes. No 2022. gada sākuma līdz pat aprīlim bija vērojams koksnes cenu pieaugums visu sugu sortimentiem.

Arī Latvijas pārstrādātāji, gatavojoties neparasti lielam pieprasījumam, veidoja lielus krājumus noliktavās. Tomēr inflācijas ietekmē, kas būtiski ietekmē būvniecības aktivitāti, koksne vairs netiek iepirkta lielos daudzumos, bet gan tik, cik nepieciešams konkrētajam būvniecības projektam līdz tā pabeigšanai.

Pašlaik koksne tiek iepirkta ļoti pārdomāti, turklāt daudzi būvniecības projekti ir apturēti un bieži vien jauni nemaz netiek plānoti. Arī loģistikas problēmas un degvielas cenu pieaugums neveicina noliktavu strauju iztukšošanos. Tādējādi 2022. gada pirmajā pusgadā zāģbaļķu tirgū bija daudz neskaidrību un neprognozējamu faktoru.

Kad stājās spēkā Eiropas Savienības sankcijas, jūlijā tika apturēts Krievijas meža produktu eksports uz Eiropu. Baltkrievija un Krievija ilgu laiku bija nozīmīgi koksnes produktu piegādātāji visā Eiropā, tāpēc īpaši 2022. gada 2. ceturksnī bija jūtami pieaugusi ārvalstu interese Latvijā iegādāties koksni un šķeldu. Papīrmalkas cena pusgada laikā pat divkāršojās. Īpaši liels pieprasījums bija no Skandināvijas valstīm, kur līdz šim nozīmīgs koksnes izstrādājumu piegādātājs bija Krievija.

Šā gada pirmo pusgadu raksturo arī krasas enerģētiskās koksnes cenu izmaiņas Latvijā. Ja parasti maijā enerģētiskās koksnes cena sasniedz zemāko punktu, tad šogad cenas pieauga. Enerģētiskās koksnes šķelda kļuva par ievērojami izdevīgāku kurināmo nekā gāze un nafta. Gāzes cenas pieauguma dēļ palielinājās arī interese par apkures pāreju no gāzes uz atjaunojamiem energoresursiem, tostarp šķeldas katliem.

Arī pēc "E-silvas" izsoļu datiem 2022. gada 2. ceturksnī redzams, ka pieprasījums pēc cirmsmām Latvijā pieauga, un īpašniekiem šis bija izdevīgs cirmsmas pārdošanas brīdis, jo arī tehnoloģiskās koksnes cena bija augsta.

Zāģbaļķu cena piedzīvoja gan kāpumu, gan kritumu

Skujkoku apaļkoku cenu kāpumu 2022. gada sākumā galvenokārt noteica celulozes un malkas cenu pieaugums, ko izraisīja pieprasījuma pieaugums pēc celulozes un enerģētiskās koksnes. Līdz ar to palielinājās arī plāno egļu un priežu zāģbaļķu cena.

Baltkrievija un Krievija ilgu laiku bija nozīmīgi koksnes produktu piegādātāji visā Eiropā, bet saistībā ar karu Ukrainā un vairāku Eiropas valstu lēmumu vairs neiepirkt koksnes produktus no agresorvalstīm gada sākumā bija vērojams cenu kāpums.

Tomēr 2022. gada 2. ceturksnī skujkoku zāģbaļķu cenas sāka nedaudz samazināties. Augstākā egļu biezo zāģbaļķu vidējā cena bija vērojama aprīlī, sasniedzot 114,30 eiro par kubikmetru, savukārt priežu biezo zāģbaļķu vidējā augstākā cena aprīlī bija 125,23 eiro par kubikmetru. Salīdzinājumā ar aprīļa augstāko cenu punktu egļu biezo apaļkoku vidējā cena ir samazinājusies par 17%, sasniedzot 94,38 eiro par kubikmetru. Biezo priedes apaļkoku vidējā cena jūlijā bija 100,44 eiro par kubikmetru, kas salīdzinājumā ar aprīli ir kritums par gandrīz 20%. Cenu kritumu var skaidrot ar uzkrājumiem zāģētavās un noliktavās, kā arī vispārējo inflāciju, kas tieši ietekmē būvniecības izmaksu pieaugumu un projektu iesaldēšanu. Cenu līmenis plānajiem skujkoku apaļkokiem pirmajā pusgadā saglabājās stabils, saglabājoties nemainīgā līmenī visu otro ceturksni - priedes sīkkoksnes vidējā cena kopš aprīļa bija 71,5 eiro par kubikmetru, savukārt egles sīkkoksni vidējā cena jūlijā bija 68,38 eiro par kubikmetru. Cenu kāpums šajos segmentos gada sākumā bija likumsakarīgs, jo pieprasījums pēc skujkoku sortimentiem viens otru ietekmē, lai neradītu plāno zāģbaļķu trūkumu ražošanā.

Papīrmalkas cena ir divkāršojusies visu sugu sortimentiem.

2022. gada 1. pusgadā papīrmalkas cena palielinājās visām sortimenta sugām un turpina pieaugt, taču pašlaik nav prognozējams, kad šis pieaugums sasniegs augstāko punktu, jo pieprasījums turpina pieaugt. Piemēram, Somija, kas ir viena no pasaules lielākajām kartona un iespiedpapīra ražotājvalstīm, pašlaik aktīvi meklē jaunus partnerus koksnes iepirkšanai, jo līdz šim vairāk nekā puse ražošanai nepieciešamās koksnes tika importēta no Krievijas. Vidējā egļu un priežu celulozes cena jūlijā sasniedza EUR 84,00 par kubikmetru, kas ir par 94 % vairāk egļu un par 84 % vairāk priežu koksnes, salīdzinot ar cenu gada sākumā. Savukārt pieprasījuma pieauguma rezultātā bērza papīrmalkas vidējā cena Latvijā pēdējo sešu mēnešu laikā ir palielinājusies pat par 101%, sasniedzot 116,00 eiro par kubikmetru.

Bērza cena pieauga visu pirmo pusgadu

Lai gan gada 1. ceturksnis parasti nav bērza koksnes iepirkšanas sezona, arī bērza finiera apaļkoku cena gada sākumā piedzīvoja strauju lēcieni, pieaugot par 40%, kas bija cieši saistīts ar karu Ukrainā un sankcijām pret Krieviju un Baltkrieviju. Tagad vairs ne tik strauji, tomēr bērza finiera apaļkoku vidējā cena turpināja augt visu gada pirmo pusgadu. Jūlijā tā sasniedza 141,25 eiro par kubikmetru. Tāpat arī bērza taras vidējā cena visu pirmo pusgadu piedzīvoja nopietnu cenu kāpumu un jūlijā sasniedza augstāko punktu - 124,48 eiro par kubikmetru, kas ir par 79% vairāk nekā gada sākumā.